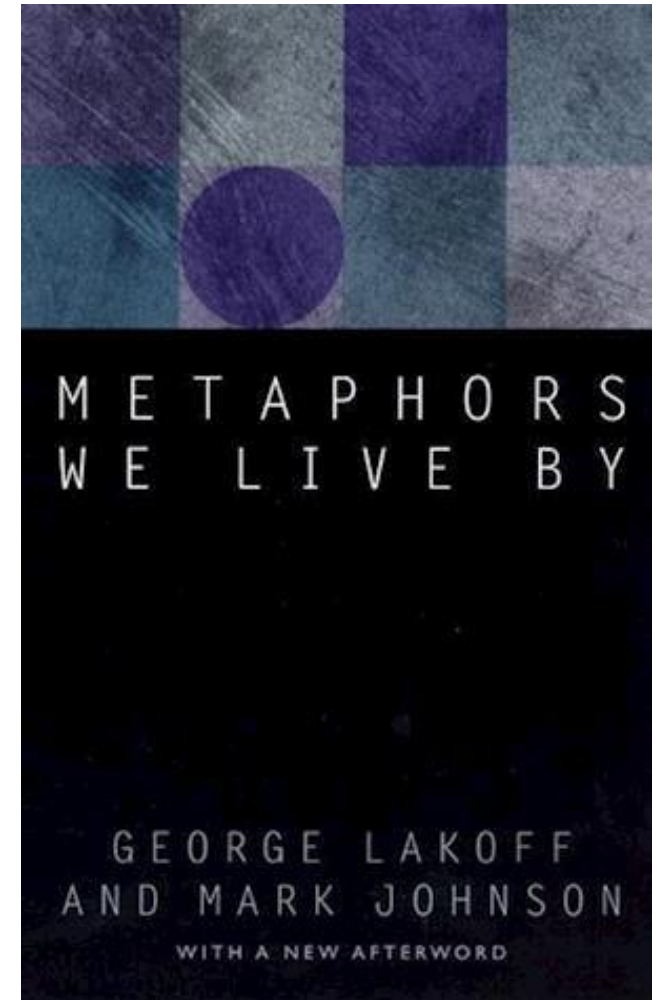

Metaforer

Teori og begreber

Lakoff & Johnson (1980)

- Vi bruger konstant metaforer til at forstå og orientere os i kompleks verden
 - **Strukturerende metaforer:** et domænes begreber strukturerer et andet domænes begreber
 - Fx "Tid er penge" – vi *bruger, spilder, investerer* eller *sparer* tid
 - **Orienteringsmetaforer:** fx kulturel idé om, at det sunde og glade er "oppe", mens det syge og triste er "nede"
 - Fx "Jeg er helt oppe i skyerne" vs. "Jeg er lidt nede i dag"
 - Fx "Han er i topform" vs. "Jeg er gået ned med influenza"
 - Fx "Han er oppe på benene igen" vs. "Sygdommen skal slås ned"

Hvorfor er det vigtigt?

- Metaforer former vores forståelse, roller og handlemuligheder ift. det, vi ”metaforiserer”
- ”Metafor” stammer fra det græske ”metaphora”, som betyder ”overføring”
- I. A. Richards (Cambridge-professor):
 - Metaforer er ”a transaction between contexts”
 - Fungerer ved, at et ”målområde”/”tenor” forstås vha. ord overført fra et ”kildeområde”/”vehicle”:
 - Fx ”Hun vandt **krigen** (= kildeområde) mod **kræft** (= målområde)”
 - Fx ”**Gazellen** (= kildeområde) **Ole** (= målområde) slog danmarksrekorden i ...”

Simile, død metafor og metonymi

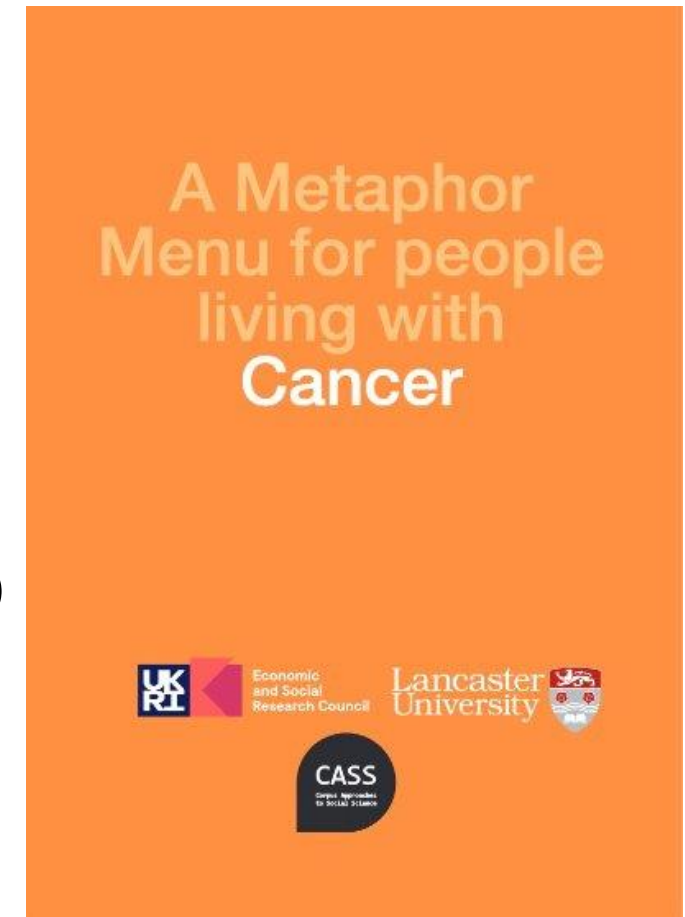
- Simile eller sammenligning: en markeret metaforisk overføring
 - Fx "Ole var hurtig **som** en gazelle" (i stedet for "gazellen Ole")
- Død metafor: faste metaforer, der er blevet så konventionaliserede, at vi ikke bemærker overføringen
 - Fx "Ved bjergets fod", "Dødskamp", "Bordben", "Et hul i kalenderen" og "Tidens gang"
- Metonymi: overfører ord baseret på nærhed
 - Fx "Han slog sig på flasken" og "Der var ikke et øje i salen" (sidstnævnte kaldes også synekdoke: del sættes i stedet for helhed)

Kræftmetaforer

- Kræft kan i sig selv bruges som metafor (fx kan noget være ”en kræftknode på samfundet”), men udsættes også for en masse metaforer (Sontag 1978)
- Forskning (fx Semino et al. 2017, Hommerberg et al. 2020) har vist, at kommunikation om kræft især præges af to typer metaforer:
 - Voldsmetaforer: fx ”Krig”, ”Kamp”, ”Slå ned” og ”Nedkæmpe”
 - Rejsemetaforer: fx ”Rejse”, ”Bevæge sig gennem”, ”Rejsekammerat”, ”Ud på den anden side” og ”Bjergbestigning”
- Begge metafortyper kan bruges til at udtrykke både handlekraft og fastlåsthed

Brug for flere kræftmetaforer?

- Forskere ved Lancaster University:
 - ”Dog passer forskellige metaforer til forskellige mennesker eller til den samme person på forskellige tidspunkter. Vi har derfor skabt denne ‘metaformenu’ for mennesker, der lever med kræft – en samling af metaforer inspireret af forskellige mennesker, der har oplevet kræft. Vi håber, at mindst nogle af disse metaforer kan være nyttige for dig, hvad enten det er til personlige eller professionelle formål” (egen oversættelse)
- Nævner en række mulige kræftmetaforer baseret på samtaler med patienter:
 - Fx ”Rutsjebanetur”, ”Sten i skoen”, ”Invasion”, ”Kamp”, ”Besværligt forhold”, ”Uforudsigelig rejse”, ”Uvelkommen gæst”, ”Partycrasher”, ”Fremmed, man skal lære at kende”, ”Øjenåbner”, ”Ukrudt (der kun kan behandles ved også at beskadige de smukke blomster i haven)” og ”En storm”

<http://wp.lancs.ac.uk/melc/files/2019/10/Metaphor-Menu-for-People-Living-with-Cancer-A4-Leaflet.pdf>

Referencer

- Hommerberg, Charlotte, Anna W. Gustafsson og Anna Sandgren. 2020. "Battle, Journey, Imprisonment and Burden: Patterns of Metaphor Use in Blogs about Living with Advanced Cancer". *BMC Palliat Care* 19.59
- Lakoff, George, og Mark Johnson. 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press
- Semino, Elena, Zsófia Demjén, Jane Demmen, Veronika Koller, Sheila Payne, Andrew Hardie og Paul Rayson. 2017. "The Online Use of Violence and Journey Metaphors by Patients with Cancer, as Compared with Health Professionals: A Mixed Methods Study". *BMJ Support Palliat Care* 7.1: 60-66
- Sontag, Susan. 1978. *Illness as Metaphor*. New York: Farrar, Straus and Giroux